

การพัฒนาระบบสารสนเทศแบบมีส่วนร่วมเพื่อสนับสนุน การวางแผนการผลิตเกษตรปลอดภัย ตามโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ถวายเป็นหลวง

ชูศักดิ์ ยาทองไชย วิไลรัตน์ ยาทองไชย และนพพล เชาวนกุล

สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ บุรีรัมย์

Emails: Chusak.yt@bru.ac.th, Wilairat.yt@bru.ac.th, Noppon.ck@bru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1)ศึกษาบริบทชุมชนการปลูกพืชปลอดภัย 2)พัฒนาระบบสารสนเทศแบบมีส่วนร่วมเพื่อสนับสนุนการวางแผนการผลิตเกษตรปลอดภัย และ3)จัดทำสารสนเทศเพื่อการวางแผนการผลิตเกษตรปลอดภัยตามโครงการสืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ถวายเป็นหลวง ต.หนองเต็ง อ.กระสัง จ.บุรีรัมย์ ที่มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยคือ ศึกษาบริบทของการผลิตเกษตรปลอดภัยตามโครงการสืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ถวายเป็นหลวง และพัฒนาระบบสารสนเทศตามวงจรการพัฒนาแบบ เครื่องมือในการวิจัย คือ การสัมภาษณ์ แบบจัดเก็บข้อมูลแบบประเมินประสิทธิภาพในการใช้งานได้ของระบบ ทำให้ได้ระบบที่มีความสามารถในการตรวจสอบสิทธิผู้ใช้ เก็บข้อมูลการเกษตร ประมาณการผลผลิตตามช่วงเวลา สอบถามข้อมูลการเกษตร และผลิตสารสนเทศในการวางแผนการเพาะปลูกเกษตรปลอดภัยทั้งในรูปแบบที่และข้อมูลคุณลักษณะ ที่มีการทำงานแบบโปรแกรมประยุกต์บนเว็บ และโมบายแอปพลิเคชัน พัฒนาโดยใช้ภาษาพีเอชพี และจาวาสคริปต์ติดต่อกับระบบจัดการฐานข้อมูลมายเอสคิวแอลเชื่อมโยงกับแผนที่ของกูเกิลแมป ซึ่งผลการประเมินความสามารถในการใช้งานได้ของระบบโดยผู้ใช้ พบว่า อยู่ในระดับมาก($\bar{x} = 3.64$) ส่วนการประมาณการปริมาณผลผลิตเกษตรปลอดภัยในแต่ละช่วงเวลาผู้ใช้สามารถกำหนดเงื่อนไขการประมาณการได้ตามช่วงเวลาที่ต้องการ ระบบจะแสดงข้อมูลตำแหน่งแปลงเพาะปลูกพืชแต่ละรายการบนแผนที่พร้อมรายละเอียดของการเพาะปลูกและปริมาณผลผลิตที่ประมาณการแต่ละรายการที่พร้อมเก็บเกี่ยวในช่วงเวลานั้น เมื่อทำการทดสอบความเชื่อถือได้ของการประมาณการปริมาณผลผลิตมีความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 10%

คำสำคัญ—ระบบสารสนเทศ; การวางแผนการผลิต; เกษตรปลอดภัย; โครงการสืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ถวายเป็นหลวง

1. บทนำ

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชได้ให้ความสำคัญกับอาชีพเกษตรกรรมเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เป้าหมายของปรัชญาคือให้เกษตรกรมีการผลิตการเกษตรให้พอมีพอกิน ถ้า

มีผลผลิตเหลือจากการผลิตก็นำมาขายเพื่อเป็นรายได้เสริมให้กับครอบครัว [1] ในปี 2560 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดทำโครงการ “5 ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ถวายเป็นหลวง” เพื่อรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณและเผยแพร่พระเกียรติคุณของพระองค์ท่าน ตลอดทั้งเป็นการเผยแพร่แนวพระราชดำริเกษตรทฤษฎีใหม่ไปสู่สาธารณชน โดยส่งเสริมให้เกษตรกรที่มีความสมัครใจจาก 882 อำเภอ รวม 70,000 รายทั่วประเทศได้น้อมนำหลักเกษตรทฤษฎีใหม่มาปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองอย่างเหมาะสมให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ของเกษตรกร โดยมุ่งหวังจะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ โดยการสร้างอาชีพอย่างเหมาะสมกับทรัพยากรและปัจจัยการผลิตที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า [2]

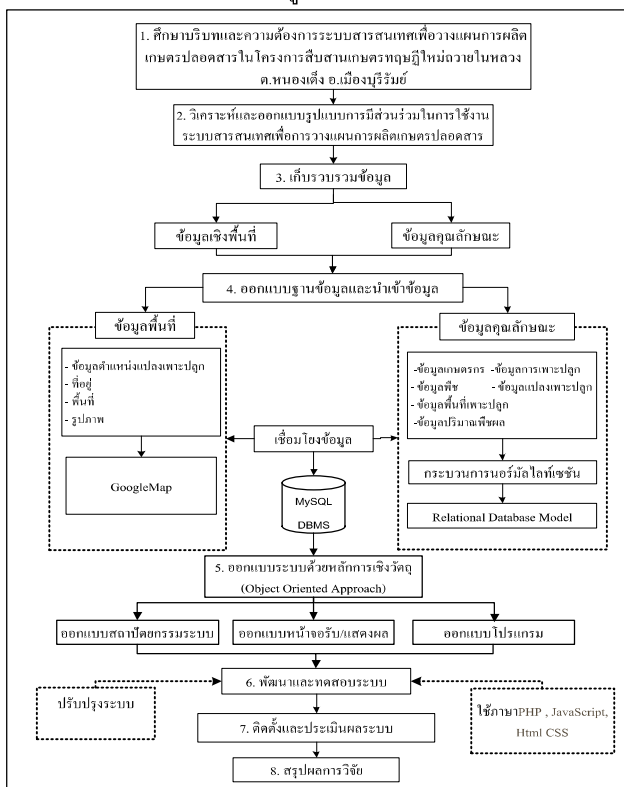
เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2522 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถเมื่อครั้งที่ทั้งสองพระองค์ทรงเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมทุกข์สุขราษฎรในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ที่อ่างเก็บน้ำหนองคูใหญ่ ต.หนองเต็ง อ.กระสัง ขณะนั้นคุณลุงต๋นุ่นผ้าขาวม้าเพียงผืนเดียวเพราะกำลังหว่านแหหาปลาอยู่ในบริเวณอ่างเก็บน้ำหนองคูใหญ่ซึ่งเหตุการณ์ในวันนั้นสร้างความปลื้มปิติเป็นอย่างมาก พระองค์ได้ตรัสถามทุกข์สุข และเรื่องอ่างเก็บน้ำหนองคูใหญ่ด้วยความสนพระทัย หลังจากพระองค์ทรงเสด็จกลับไม่กี่ปีต่อมาได้มีทางหน่วยงานภาครัฐเข้ามาดำเนินการพัฒนาอ่างเก็บน้ำหนองคูใหญ่ให้สามารถกักเก็บน้ำไว้ใช้ในหน้าแล้งและระบายน้ำป้องกันปัญหาน้ำท่วม ทำให้ปัจจุบันเกษตรกรในพื้นที่มีน้ำกินน้ำใช้และทำการเกษตรได้โดยไม่ประสบปัญหาน้ำเป็นพระมหากรุณาธิคุณของราษฎรอ.กระสัง จ.บุรีรัมย์ เป็นล้นพ้น [3] จวบจนถึงปัจจุบันราษฎร ต.หนองเต็งยังคงยึดอาชีพหลักคือ เกษตรกรรม ในโครงการ “5 ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ ถวายเป็นหลวง” มีเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการโดยทำการเกษตรอินทรีย์ที่ยึดหลักตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งในปัจจุบันผู้บริโภคให้ความสำคัญกับสุขภาพอนามัยมากขึ้น ในส่วนของภาครัฐได้ส่งเสริมการเกษตรปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง แต่ปัจจุบันเกษตรกรยังผลิตเกษตรปลอดภัยออกมาไม่เพียงพอต่อความต้องการ ดังนั้นการวางแผนการผลิตรวมถึงการวางแผนการตลาดอย่างเป็นระบบ

จึงมีความจำเป็นสำหรับเกษตรกรและผู้ประกอบการเพื่อการผลิตผลผลิตที่มีมาตรฐานให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค และเพื่อป้องกันสินค้าล้นตลาดและราคาตกต่ำ[4] จากการศึกษาข้อมูลของเกษตรกรหนองเต็งพบว่าเกษตรกรได้นำความรู้มาวิเคราะห์พื้นที่เพื่อเตรียมการวางแผนการผลิตตามศักยภาพ จากกิจกรรมทำให้พบปัญหาคือ กลุ่มยังขาดการจัดทำระบบข้อมูลของเกษตรกร พืชที่ปลูก ปริมาณผลผลิตของเกษตรกรแต่ละรายที่ผลิตได้ รวมถึงกำลังการผลิตของเกษตรกรทั้งตำบลและเป็นรายกลุ่มที่จัดทำไว้อย่างเป็นระบบเพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์และวางแผนการดำเนินงานครั้งต่อไป

จากความสำคัญดังกล่าวมาการพัฒนาสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการวางแผนในการผลิตเกษตรปลอดสารของเกษตรกรตามโครงการสืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ถวายในหลวง โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยโดยให้เกษตรกรได้มีส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผน และออกแบบรูปแบบการใช้งานระบบเพื่อการใช้งานระบบอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนในการวางแผนการผลิตเกษตรปลอดสารในชุมชนตามนโยบายไทยแลนด์ 4.0 เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ของการวางแผนในการผลิตเกษตรปลอดสารที่สามารถเชื่อมโยงไปสู่การตลาดเพื่อรองรับการสั่งซื้อผลผลิตจากตลาดภายนอกที่จะนำไปสู่การพัฒนาเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนรองรับเมืองท่องเที่ยวทางกีฬาของจังหวัดบุรีรัมย์ต่อไป

2. วิธีการดำเนินงาน

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงประยุกต์ (Applied Research) โดยนำวงจรการพัฒนาแบบ (System Development Life Cycle: SDLC) เป็นแนวทางของการพัฒนาแบบ ดังรูปที่ 1

รูปที่ 1. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

2.1 ศึกษาบริบทพื้นที่และความต้องการการใช้งานระบบ

ศึกษาค้นคว้าทฤษฎีเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการศึกษาบริบทการเกษตรปลอดสารในโครงการสืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ถวายในหลวง อ.กระสัง จ.บุรีรัมย์ และความต้องการที่มีต่อระบบ โดยทำการสัมภาษณ์ และแบบสอบถามเพื่อศึกษาพื้นที่การเพาะปลูก กระบวนการปลูก การวางแผนการเพาะปลูกเกษตรปลอดสาร การวางแผนการจัดจำหน่าย การตั้งราคาผลผลิต จากเกษตรกร ปรชาชนุ์ชาวบ้าน เกษตรตำบล เจ้าหน้าที่ดูแลการเกษตร

2.2 วิเคราะห์และออกแบบรูปแบบการมีส่วนร่วมในการใช้งานระบบสารสนเทศ

จัดเวทีประชุมวิเคราะห์ความต้องการในการใช้ระบบ และสารสนเทศในการวางแผนเพื่อการเพาะปลูกเกษตรปลอดสาร รวมถึงความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของเกษตรกร จากนั้นร่วมกันออกแบบและวิพากษ์ส่วนบันทึก/ปรับปรุงข้อมูล เพื่อวางแผนการผลิตเกษตร โดยกำหนดรูปแบบการมีส่วนร่วม 3 ลักษณะคือ กระบวนการบันทึก/ปรับปรุงข้อมูล และนำเสนอสารสนเทศของระบบ และทำการวิเคราะห์และออกแบบระบบโดยใช้หลักการเชิงวัตถุ นำเสนอการทำงานโดยรวมของระบบด้วยแผนภาพยูสเคส (Use case Diagram)

2.3 เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงพื้นที่และข้อมูลคุณลักษณะ

1) การรวบรวมข้อมูล คือ ข้อมูลพืช ข้อมูลเกษตรกร พื้นที่แหล่งเพาะปลูก และนำมานิยามประเภทเกษตรปลอดสาร โดยยึดตามประเภทของพืชเศรษฐกิจของแต่ละพื้นที่ และแหล่งเพาะปลูกที่มีพิภคบนพื้นโลก ได้รายการของเกษตรปลอดสาร คือ พืชผัก และ พืชผล

2) กำหนดข้อมูลที่จะนำเข้าสู่ระบบทั้งข้อมูลเชิงพื้นที่และข้อมูลคุณลักษณะ และกำหนดปัจจัยที่ใช้ในการวางแผนการผลิตเกษตรปลอดสารที่อยู่บนพื้นฐานของการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ คือ (1) เกษตรกรมีที่ดินเป็นของตนเอง (2) เกษตรกรมีแหล่งน้ำเพียงพอ (3) มีแรงงานในครัวเรือนเหมาะสมกับพื้นที่ และ (4) จัดทำเกษตรปลอดสารที่ไม่มีการใช้สารเคมีที่เป็นต้นทุนในการเพาะปลูก ได้ 3 ปัจจัยคือ ระยะเวลาในการผลิต พื้นที่การผลิต และปริมาณผลผลิต ได้ข้อมูลหลักที่นำเข้าสู่ระบบเพื่อการวางแผน คือ พืช/ชนิดพืช พื้นที่การเพาะปลูก เกษตรกร และข้อมูลการเพาะปลูก

2.4 ออกแบบฐานข้อมูลและนำเข้าข้อมูล

การวิจัยนี้ออกแบบฐานข้อมูลโดยใช้โครงสร้างแบบจำลองฐานข้อมูลเชิงสัมพันธ์ (Relational Database Model) และใช้ระบบบริหารจัดการฐานข้อมูลมายเอสคิวแอล (MySQL) วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของข้อมูลภายในระบบด้วยแผนภาพคลาส (Class Diagram) ลดความซ้ำซ้อนของข้อมูลด้วยกระบวนการนอร์มัลไลซ์เซชัน ทำให้ได้ตารางเก็บข้อมูลที่มีโครงสร้างที่สมบูรณ์ และเชื่อมโยงกับข้อมูลเชิงพื้นที่ได้ครบถ้วน

2.5 ออกแบบระบบ

แบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ ออกแบบสถาปัตยกรรมของระบบ ออกแบบหน้าจอร์รับและแสดงผล และออกแบบโปรแกรม มีรายละเอียดดังนี้

1) สถาปัตยกรรมของระบบ ถูกสร้างขึ้นเพื่อใช้งานผ่านเว็บเบราว์เซอร์ (Web Browser) โดยใช้ภาษาสคริปต์เป็นพีเอชพี (PHP Hypertext

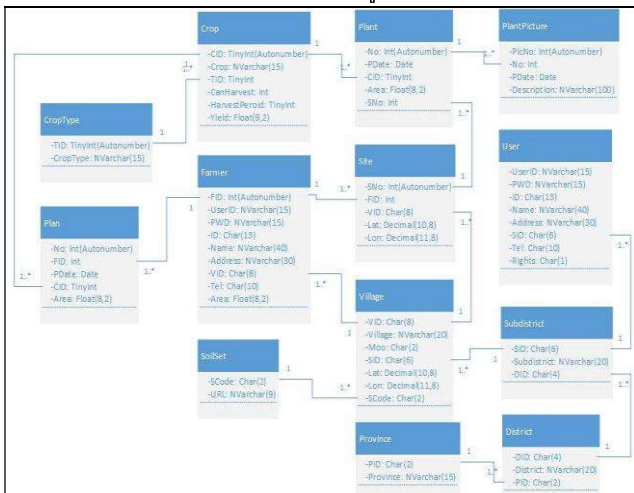

โดยในการใช้งานระบบจะมีผู้ที่เกี่ยวข้องกับระบบ คือ 1) ผู้ใช้ทั่วไป เพื่อดูสารสนเทศการเกษตร และสืบค้นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับพื้นที่เพาะปลูกพืชปลอดสาร 2) เกษตรกร เพื่อบันทึกข้อมูลการเพาะปลูกเพื่อวางแผนการเพาะปลูก 3) เจ้าหน้าที่การเกษตร เพื่อตรวจสอบและแก้ไขข้อมูลการเพาะปลูก รวมทั้งสืบค้นข้อมูล และพิมพ์รายงานเสนอผู้บริหารตามช่วงเวลาเพื่อประกอบการตัดสินใจวางแผนการเกษตรของอำเภอได้

3.3.2 ผลการออกแบบฐานข้อมูล

ในการออกแบบฐานข้อมูลเพื่อพัฒนาระบบซึ่งจะมีทั้งข้อมูลเชิงพื้นที่และข้อมูลเชิงคุณลักษณะ จำนวน 13 คลาส แสดงความสัมพันธ์ของคลาสภายในระบบด้วยแผนภาพคลาส ดังรูปที่ 5

รูปที่ 5 แผนภาพคลาสรระบบสารสนเทศเพื่อการวางแผนการผลิตเกษตรปลอดสารจากแผนภาพคลาสนำมาแปลงให้อยู่ในรูปตารางโดยใช้โครงสร้างตามแบบจำลองฐานข้อมูลเชิงสัมพันธ์ และผ่านกระบวนการนอร์มัลไลซ์เซชัน

3.3.3 ผลการพัฒนาาระบบสารสนเทศเพื่อช่วยสนับสนุนการวางแผนการผลิตเกษตรปลอดสาร

ระบบมีการทำงานในรูปแบบเว็บแอปพลิเคชัน (Web Application) และผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Application) ที่นำเสนอข้อมูลเชิงคุณลักษณะเกี่ยวกับการเพาะปลูกที่ประกอบด้วยแผนที่เพื่อเพิ่มรายละเอียดของสารสนเทศ ซึ่งระบบมีการทำงานที่สำคัญ ดังนี้

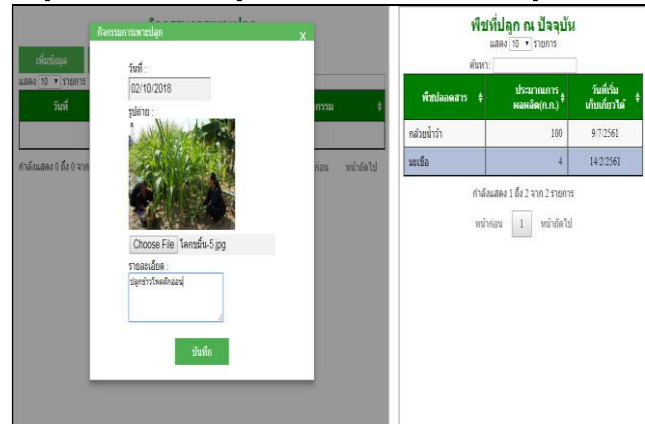
1) ส่วนจัดการข้อมูลโดยเกษตรกรหรือหัวหน้ากลุ่มเกษตรกร/ผู้ใหญ่บ้าน เมื่อลงชื่อเข้าสู่ระบบ ระบบจะตรวจสอบสิทธิผู้ใช้ โดยต้องทำการระบุชื่อผู้ใช้ และรหัสผ่านให้ถูกต้อง จะปรากฏหน้าจอเมนูการทำงานดังแสดงในรูปที่ 6

รูปที่ 6 เมนูการทำงานของผู้เกษตร

ในส่วนนี้เป็นการจัดการและแสดงผลข้อมูลของเกษตรกรแต่ละคนที่ต้องการเพิ่ม ลบ แก้ไข และแสดงข้อมูลส่วนบุคคลของเกษตรกร บันทึกกิจกรรมการเพาะปลูก บันทึกข้อมูลวางแผนการเพาะปลูก ข้อมูลการเพาะปลูก และรายงานผลผลิตพืชปลอดสาร

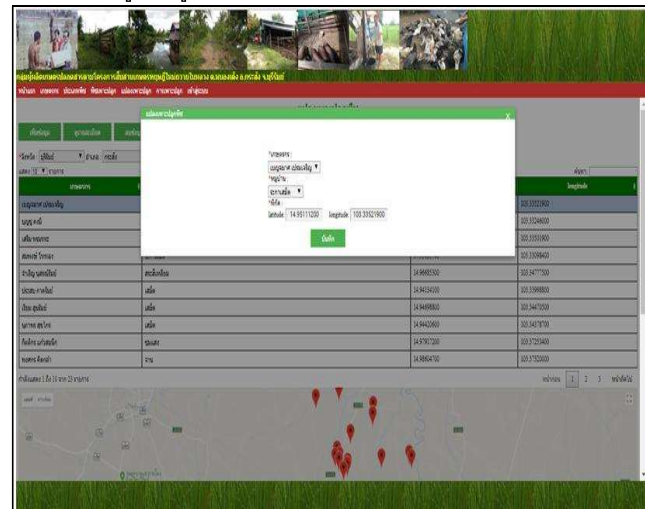
เมื่อเลือกเมนูบันทึกกิจกรรมการเพาะปลูกจะสามารถบันทึก แก้ไข ข้อมูลกิจกรรมการเพาะปลูกของเกษตรกรได้ด้วยตนเอง ดังรูปที่ 7

รูปที่ 7 หน้าจอจัดการกิจกรรมการเพาะปลูกของเกษตรกร

โดยข้อมูลกิจกรรมการเพาะปลูกจะประกอบด้วย วันที่ทำกิจกรรมรูปภาพ และรายละเอียดกิจกรรมการเพาะปลูกของเกษตรกรแต่ละรอบการเพาะปลูก

2) ส่วนจัดการข้อมูลโดยเจ้าหน้าที่การเกษตร/ผู้ดูแลระบบ เป็นการจัดการและแสดงผลข้อมูลปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการผลิตพืชผลทางการเกษตรโดยเจ้าหน้าที่เกษตรหรือผู้ดูแลโครงการเป็นผู้ดูแลในการจัดการข้อมูลพื้นฐาน ตรวจสอบความถูกต้อง และแสดงรายงานเพื่อประกอบการวางแผนในการให้ความรู้แก่เกษตรกร และการดำเนินการจัดตลาดแก่เกษตรกรกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งจะมีเมนูการทำงานคือ การจัดการข้อมูลเกษตรกร ประเภทพืช พืชเพาะปลูก แปลงเพาะปลูก และการจัดการการเพาะปลูก แสดงหน้าจอการจัดการข้อมูลแปลงเพาะปลูก ดังรูปที่ 8

รูปที่ 8 การจัดการข้อมูลแปลงเพาะปลูก

การจัดการแปลงเพาะปลูกของเกษตรกรนั้นหน่วยงานเกษตรกรจะเป็นผู้ดำเนินการในการลงทะเบียนแปลงเพาะปลูก ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ได้รับการตรวจสอบการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ที่ประกอบด้วยข้อมูล

คุณลักษณะ และข้อมูลตำแหน่งที่เป็นพิกัดของพื้นที่นั้น ๆ เพื่อแสดงภาพรวมของการประมาณการผลิตตามช่วงเวลาที่ต้องการ นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้ใช้ทั่วไปเห็นพื้นที่ในการเพาะปลูกเกษตรปลอดสารผ่านเว็บไซต์ในการสืบค้นข้อมูลการเพาะปลูกพืชปลอดสาร โดยเกษตรกรแต่ละคนอาจมีพื้นที่เพาะปลูกมากกว่า 1 พื้นที่

นอกจากนี้ผู้ดูแลระบบยังสามารถจัดการข้อมูลการเพาะปลูกของเกษตรกร รวมถึงการเรียกดูรายงานในการเพาะปลูก แผนการเพาะปลูก และการประมาณการปริมาณพืชปลอดสารตามช่วงเวลาที่ต้องการ รวมถึงการสืบค้นข้อมูลการเพาะปลูกเพื่อจัดตลาด พร้อมวางแผนการส่งเสริมการตลาดก่อนระยะเวลาที่ผลผลิตจะออกสู่ตลาดจริงสำหรับเกษตรกร

3.3.4 ผลการประเมินความสามารถในการใช้งานได้ของระบบ
ระบบที่พัฒนาขึ้นมีการประเมินความสามารถในการใช้งานได้ของระบบโดยผู้ใช้ คือ เกษตรกร/หัวหน้ากลุ่มเกษตรกร นักวิชาการ/ส่งเสริมการเกษตร ผู้บริหารการเกษตร และผู้ใช้ทั่วไป จำนวน 25 คน ได้เข้ารับการอบรมการใช้งานและทดลองใช้ระบบ จากนั้นทำการประเมินผลระบบโดยใช้แบบสอบถามใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถในการเรียนรู้ (Learnability) ด้านประสิทธิภาพ (Efficiency) ด้านประสิทธิผลในการใช้งาน (Effectiveness) ด้านความเชื่อถือได้ (Reliability) และด้านความพึงพอใจในการใช้งาน (Satisfaction) ทั้งนี้งานวิจัยยังมีการประเมินความสามารถในการใช้เทคโนโลยีของผู้ใช้ พบว่า ผู้ใช้ทั้งหมดมีการใช้อุปกรณ์ด้านเทคโนโลยี และมีการใช้งานอินเทอร์เน็ต โดยร้อยละ 80 มีการใช้งานมากกว่า 10 ครั้ง ผลการประเมินความสามารถในการใช้งานได้ของระบบ ดังตารางที่ 1

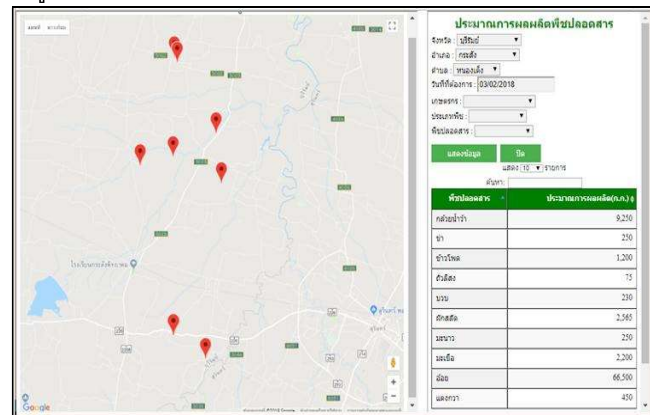
ตารางที่ 1. ผลการประเมินความสามารถในการใช้งานได้ของระบบ

รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D	ระดับ
1. ด้านความสามารถในการเรียนรู้	3.44	0.90	มาก
2. ด้านประสิทธิภาพในการใช้งาน	3.53	0.81	มาก
3. ด้านประสิทธิผลในการใช้งาน	3.74	0.75	มาก
4. ด้านความเชื่อถือได้ในการใช้งาน	3.66	0.83	มาก
5. ด้านความพึงพอใจในการใช้งาน	3.76	0.85	มาก
ค่าเฉลี่ย	3.64	0.77	มาก

โดยภาพรวมผู้ใช้มีความพอใจในความสามารถในการใช้งานได้ของระบบอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.64$) โดยผลการประเมินด้านความพึงพอใจในการใช้งานมีค่าสูงที่สุด ($\bar{x} = 3.76$) ด้านความสามารถในการเรียนรู้มีค่าต่ำที่สุด ($\bar{x} = 3.44$) แต่ยังคงอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อเสนอแนะเพิ่มเติมคือ ผู้ใช้ส่วนใหญ่มีความเห็นว่ารูปร่างของตัวอักษร ขนาด และสีที่ใช้มีความเหมาะสม แต่ในการใช้งานระบบผู้ใช้มีพื้นฐานทางคอมพิวเตอร์ที่แตกต่างกันควรมีคู่มือที่มีรูปอธิบายรายละเอียดในการใช้งานประกอบจะทำให้ผู้ใช้เข้าใจยิ่งขึ้น

3.4 การวางแผนการผลิตและการจัดจำหน่ายเกษตรปลอดสาร

ระบบมีกระบวนการทำงานเพื่อการวางแผนการผลิตพืชปลอดสารโดยพิจารณาจากรายงานของระบบที่สามารถค้นหาและผลิตสารสนเทศที่นำเสนอปริมาณผลผลิตการเกษตรในแต่ละช่วงเวลา ในรูปแบบของแผนที่และรายงาน โดยผู้ใช้กำหนดวันที่ที่ต้องการประมาณการปริมาณผลผลิต ระบบจะทำการคำนวณและแสดงตำแหน่งแปลงเพาะปลูกพืชแต่ละรายการบนแผนที่ พร้อมทั้งรายละเอียดของการเพาะปลูกและปริมาณผลผลิตที่ประมาณการของการเพาะปลูกแต่ละรายการที่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ในเวลานั้น ซึ่งผู้ใช้สามารถคลิกดูรายละเอียดเพิ่มเติมบน نمودรแสดงตำแหน่งแปลงเพาะปลูกแต่ละรายการบนแผนที่ได้นอกจากนี้ยังสามารถกำหนดเงื่อนไขการแสดงผลเพิ่มเติม โดยเลือกแสดงผลตามชนิดพืช พืชเพาะปลูก เกษตรกรรายบุคคลหรือทั้งหมด และพื้นที่ที่ต้องการ เพื่อให้ดูผลลัพธ์ได้ตรงความต้องการของผู้ใช้มากขึ้น ดังรูปที่ 9

รูปที่ 9 ประมาณการผลิตพืชปลอดสารตามเงื่อนไข

นอกจากนี้ยังสามารถพิมพ์รายงานสรุปข้อมูลบนแผนที่ได้ตามต้องการ โดยแสดงเป็นรายงานพื้นที่เพาะปลูกและประมาณการผลิตพืชปลอดสารจำแนกตามชนิดของพืช พืชที่ปลูก และพื้นที่เพาะปลูก ดังภาพที่ 10

รายงานการเพาะปลูกพืช ระหว่างวันที่ 1 พ.ย. 2560 - วันที่ 30 พ.ย. 2560						
ชื่อแปลง	วันที่เพาะปลูก	พื้นที่ในแปลง(ไร่)	ชนิดพืชปลูก (ปีเพาะปลูก)	ประมาณการผลผลิต(ก.ก.)	เกษตรกรผู้ปลูก	เบอร์โทรศัพท์
แปลง 1	5/11/2560	20/12/2560	0-0-00	390	อึ้งกมลพร สุวโรจน์	
แปลง 2	5/11/2560	20/12/2560	0-0-32	88	อึ้งกมลพร สุวโรจน์	
แปลง 3	6/11/2560	20/1/2561	1-0-0	5,000	รับเชิญ สิบชัย	
แปลง 4	6/11/2560	6/3/2561	0-1-0	400	อึ้งกมลพร สุวโรจน์	0904811470
แปลง 5	6/11/2560	23/12/2560	0-1-0	275	อึ้งกมลพร สุวโรจน์	0904811470
แปลง 6	11/11/2560	26/12/2560	0-2-0	350	สาริณี สุวโรจน์	
แปลง 7	12/11/2560	22/12/2560	0-1-0	162	สาริณี สุวโรจน์	
แปลง 8	12/11/2560	1/1/2561	0-1-0	650	สาริณี สุวโรจน์	
แปลง 9	13/11/2560	13/3/2561	0-0-08	392	รับเชิญ	
แปลง 10	14/11/2560	3/1/2561	0-0-08	312	รับเชิญ	
แปลง 11	15/11/2560	4/1/2561	0-1-0	650	รับเชิญ	
แปลง 12	15/11/2560	4/1/2561	0-2-0	1,300	อึ้งกมลพร สุวโรจน์	
แปลง 13	16/11/2560	26/12/2560	0-0-00	50	อึ้งกมลพร สุวโรจน์	
แปลง 14	18/11/2560	2/1/2561	0-1-20	780	อึ้งกมลพร สุวโรจน์	
แปลง 15	18/11/2560	2/1/2561	0-0-08	72	รับเชิญ	
แปลง 16	20/11/2560	4/1/2561	0-0-08	132	รับเชิญ	
แปลง 17	20/11/2560	4/1/2561	0-0-32	48	สาริณี สุวโรจน์	
แปลง 18	21/11/2560	5/1/2561	0-0-00	165	สาริณี สุวโรจน์	
แปลง 19	22/11/2560	6/1/2561	0-2-0	300	อึ้งกมลพร สุวโรจน์	
แปลง 20	23/11/2560	1/1/2561	0-0-08	156	รับเชิญ	
แปลง 21	23/11/2560	2/1/2561	0-0-08	56	อึ้งกมลพร สุวโรจน์	

รูปที่ 10 รายงานพื้นที่เพาะปลูกและคาดการณ์ผลผลิตของพืชที่ปลูกตามช่วงเวลา

โดยรายงานพื้นที่เพาะปลูกและประมาณการผลิตพืชปลอดสารนี้จะแสดงตามพื้นที่การเพาะปลูกในแต่ละช่วงเวลา เพื่อรองรับการส่งข้อมูลผลผลิตจากตลาดภายนอก

การประชุมวิชาการระดับประเทศด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (National Conference on Information Technology: NCIT) ครั้งที่ 10

การทดสอบความเชื่อถือได้ของการประมาณการปริมาณผลผลิตพืชปลอดสาร ทำโดยการเลือกพืชเพาะปลูกจำนวน 3 ชนิดคือ คะน้า ผักบุ้ง และต้นหอม เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระยะวันปลูกผลผลิตที่ได้ โดยนำสารสนเทศที่ได้จากระบบที่พัฒนาขึ้นเปรียบเทียบกับรายงานที่เก็บโดยเกษตรกร พบว่า ระบบสามารถประมาณการผลผลิตได้ไม่แตกต่างจากการเพาะปลูกจริง มีความคลาดเคลื่อนของปริมาณผลผลิตไม่เกิน 10 %

การประมาณการปริมาณผลผลิตทางการเกษตรเพื่อการวางแผนการผลิตพืชปลอดสารจะเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกร ตลอดจนเจ้าหน้าที่การเกษตรที่ดูแลโครงการ เพื่อนำสารสนเทศมาใช้ในการวางแผนประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการเพาะปลูกหากปริมาณการผลิตที่ประมาณการต่ำ หรืออาจจำกัดการเพาะปลูกหากปริมาณการผลิตที่ประมาณการสูงเกินไปในช่วงเวลานั้น และดำเนินการเพื่อการจัดหาตลาดเพื่อรองรับการสั่งซื้อจากตลาดภายนอก นอกจากนี้ผู้สนใจทั่วไปยังสามารถดูข้อมูลการเพาะปลูกได้ เพื่อวางแผนการเดินทางและจัดซื้อผลิตผลการเกษตรที่ต้องการทำให้ประหยัดเวลาพลังงาน และยังช่วยให้ผลผลิตทางการเกษตรมีปริมาณ และราคาที่เหมาะสม

4. สรุปผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยการพัฒนาระบบสารสนเทศแบบมีส่วนร่วมเพื่อการวางแผนการผลิตพืชปลอดสารนี้ ช่วยให้หน่วยงานภาครัฐมีระบบสารสนเทศในการผลิตสารสนเทศที่ถูกต้อง แม่นยำ และรวดเร็ว เพื่อการสืบค้นและการประมาณการผลผลิตทางการเกษตรที่ช่วยให้การวางแผนการเพาะปลูกมีความสะดวกมากยิ่งขึ้น และยังช่วยในการวางแผนการตลาดให้แก่เกษตรกรเพื่อให้เกิดรายได้ที่ยั่งยืนแก่ชุมชน ซึ่งการนำระบบสารสนเทศมาใช้จะให้สารสนเทศที่สมบูรณ์และถูกต้องแม่นยำได้มากยิ่งขึ้น หากได้รับความร่วมมือในการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน และเชื่อมโยงข้อมูลในหลายหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการเกษตร เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานเกษตรจังหวัด และองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น และเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ของการวางแผนในการผลิตเกษตรปลอดสารที่สามารถเชื่อมโยงไปสู่การตลาดเพื่อรองรับการสั่งซื้อผลผลิตจากตลาดภายนอก ที่จะนำไปสู่เครือข่ายของเกษตรกรและยกระดับเกษตรกรสู่การคิดวางแผนในการจัดการเกษตรของตนเองและกลุ่มซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนรองรับเมืองท่องเที่ยวทางกีฬาของจังหวัดบุรีรัมย์ต่อไป

5. กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงได้ ด้วยได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยโครงการทำทนายไทย ภายใต้โครงการการปรับตัวด้านเกษตรกรรมเพื่อรองรับเมืองท่องเที่ยวทางกีฬาจังหวัดบุรีรัมย์ ประจำปี 2560 จากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย และมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ นอกจากนี้ขอขอบคุณนายไพบุลย์ ชารัมย์ เกษตรอำเภอกะสัง บุคลากรสำนักงานเกษตรอำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์ และเกษตรกรเกษตรทฤษฎีใหม่อำเภอกะสังทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูล คำแนะนำ ความรู้ด้านการเกษตรที่ไร้ประโยชน์ต่อการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานคณะกรรมการแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. “แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12”. 2560. [ออนไลน์] ได้จาก: <http://www.nesdb.go.th/download/plan12/สรุปสาระสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่12.pdf>.
- [2] กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. “5 ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ ถวายในหลวง”. 2560. [ออนไลน์]. ได้จาก: https://www.moac.go.th/ewt_news.php?nid=19742
- [3] จังหวัดบุรีรัมย์. “พระราชกรณียกิจพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เมื่อครั้งเสด็จจังหวัดบุรีรัมย์”. 2560. [ออนไลน์]. ได้จาก: <http://www.buriram.go.th/king/index.htm>
- [4] กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาเกษตรอินทรีย์. “มาตรฐานเกษตรอินทรีย์”. 2560 [ออนไลน์]. ได้จาก: <http://www.agriqua.doe.go.th/organic/standard/standard.html>